

Voortgangsrapportage Beleidstafel wateroverlast en hoogwater

peildatum 1 januari 2024

Algemeen

De aanbevelingen van de beleidstafel hebben een brede reikwijdte, haken vaak aan op bestaande processen, programma's of reguliere activiteiten en dienen te versnellen of te intensiveren. Deze voortgangsrapportage presenteert de stand van zaken in deze volle breedte, en in het verlengde van concrete producten ook de implementatie ervan.

In de winter van '23/'24 is er veel regen gevallen, over een lange periode en over een groot gebied. Uit deze periode zijn er al effecten zichtbaar van de aanbevelingen uit de beleidstafel. Enkele voorbeelden uit de praktijk: organisatie staat met partners beter gesteld voor de afhandeling van crisissituaties door betere communicatie en geoefendheid. Ook investeren in de internationale samenwerking loont (en praktisch bijv. door gezamenlijke inkoop en inzet van noodkeringen). De samenhang tussen het regionaal en landelijk systeem is beter in beeld, waterstanden worden accurater voorspeld en waterbeheerders informeren elkaar beter.

Inhoudelijke resultaten

Waterbewustzijn

Op strategisch en instrumenteel niveau zijn er resultaten: een plan van aanpak voor het vergroten van waterbewust gedrag, waaronder het voorbereid zijn op wateroverlast, is met bijbehorende begroting akkoord bevonden door de minister van IenW. De rijksbrede strategie voor duurzaamheid in het onderwijs, waaronder klimaatadaptatie, gaat binnenkort naar de Tweede Kamer. Ook zijn communicatieplannen voor buitendijks en tijdelijk gebruik buitendijkse gebieden gereed. De doorwerking ervan naar de doelgroepen vraagt nog aandacht. Het gebruik van de instrumenten op Ons Water bijvoorbeeld door gemeenten en andere partijen kan intensiever, evenals het daadwerkelijk communiceren naar gebruikers van buitendijkse gebieden. Het eerste onderzoek over de mogelijkheden van een verplicht klimaatlabel wordt op korte termijn voorgelegd aan de Tweede Kamer.

Preventie

Aansluiting hoofdwatersysteem en regionaal systeem is verankerd in het Ontwerp Programma Integraal Riviermanagement, evenals het onderzoek naar het behouden en vergoten van het natuurlijk rivierbed. De uitgevoerde Evaluatie beleid buitendijkse gebieden die vorig jaar aan uw Kamer is aangeboden wordt momenteel gebruikt voor de actualisatie van de Beleidslijn grote rivieren.

Regionaal systeem: er zijn dertien aanbevelingen opgesteld voor het juridisch instrumentarium kleine wateren in Limburg en de verankering in de Provinciale Omgevingsvisie wordt verkend.

Verkenning naar mogelijkheden om de maatlat voor een groene klimaatadaptieve gebouwde omgeving wettelijk te borgen door het Rijk is gereed. Op basis hiervan wordt door de ministeries BZK, LNV en IenW besluitvorming (over de wijze van borging) voorbereid.

De bijdragen uit het Transitiefonds voor kwantitatief waterbeheer zijn definitief vastgesteld. Daarnaast moeten er concretere doelen worden vastgesteld voor de PPLG's om 'schade en ontwrichting door weersextremen zoveel mogelijk te beperken in 2050'.

Gevolgbepierking

De handreiking bovenregionale stresstesten is opgesteld en wordt actief gedragen door een brede community of practice waarin veel (overheids)partijen zijn vertegenwoordigd, waaronder de provincies, die de rol hebben als coördinator van de uitvoering van de bovenregionale stresstesten.

De voorbereiding voor de DPRA stresstesten vanaf 2025 ligt op schema met o.a. uniforme uitgangspunten die door de stuurgroep Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie zijn vastgesteld.

Vitaal en kwetsbaar: er is een eerste verkenning uitgevoerd op het normeren van vitale objecten voor extreme neerslag events. Er is onderzocht hoe vitale functies met elkaar verbonden zijn en welke cascade-effecten er mogelijk kunnen optreden. Er is inzichtelijk gemaakt hoe te komen tot landelijke normen en wat daarbij belangrijke uitdagingen zijn.

Crisisbeheersing

De eerste stappen in de verbetering van de voorspellende kracht van modellen en radar zijn gezet. Verbeteren van de hoogwaterberichtgeving vraagt een extra besluit over inzet middelen. Het team voor duiding van hoogwaterberichtgeving, het zgn. 'impact analyse team' met RWS, Waterschap Limburg en veiligheidsregio's is in oprichting.

Doorwerking in de veiligheidsregio's (planvorming en rollen en verantwoordelijkheden) wordt overgelaten aan de afzonderlijke veiligheidsregio's. Het onderzoek hoe de positie van de waterschappen in de crisisbeheersing te verstevigen en de samenwerking met de veiligheidsregio's te versterken kan worden is gestart.

Herstel

Er ligt een besluit voor bij het interdepartementaal DO over de verdere uitwerking van mogelijke alternatieven voor de huidige WTS constructie voor de verzekerbaarheid van overstromingen door het falen van primaire keringen. Voor wateroverlast (niet-primaire keringen) is de dekking nu al groter dan 90%. Er is aan de Tweede Kamer toegezegd om in het tweede kwartaal 2024 hen te informeren over de verkenning.

Internationaal

Met de Benelux-waterdag, in aanwezigheid van de Vlaamse en Nederlandse ministers, is een belangrijke stap gezet in het neerzetten van de internationale samenwerking. Er komt een Benelux Wateragenda en er wordt een Benelux werkgroep Waterbeheer opgericht. Het programma JCAR-ATRACE¹ is op de Benelux-waterdag officieel van start gegaan als internationale samenwerking van (wetenschappelijke) kennisinstututen voor onderzoek naar overstromings- en droogterisicobeheer in grensoverschrijdende regionale stroomgebieden. Provincies en waterschappen zijn in het kader van het programma 'Intensiveren Grensoverschrijdende Samenwerking' (IGOS) voor de regionale grensoverschrijdende watersystemen actief om te komen tot internationale samenwerking (WRL werkt aan een intentieverklaring met Wallonië), grensoverschrijdende stresstesten en beeldvorming over mogelijke maatregelen. Spiegelsessies, workshops, symposia en overleg hebben het afgelopen jaar plaatsgevonden in het kader van de Permanente Grenswatercommissie, Benelux Waterdag, het GPRW² en een werkbezoek van de Minister aan de Rurtalsperre in Noordrijn-Westfalen. In alle vijf

¹ [JCAR-ATRACE](#)

² [Home \(gprw.eu\)](#)

regio's zullen in 2024 grensoverschrijdende stresstesten starten/lopen. In maart wordt een QuickScan van grensoverschrijdende stroomgebieden gepubliceerd, alsook de scoping studie voor de Vechte.

Nieuwe concepten

In het Programma Waterveiligheid en Ruimte Limburg:

- is gestart met het opzetten van de Kansenbrigade, waarin teams samengesteld uit verschillende organisaties nieuwe (innovatieve) initiatieven inventariseren en toetsen op o.a. haalbaarheid.
- zijn diverse verkenningen uitgevoerd (zoals het onderzoek naar de Geulmonding) voor het Werkgebied Maastricht-Heuvelland.
- wordt met de Belgische partners gewerkt aan een verbeterd Early Warning System (EWS), en gezamenlijk lokaal de inrichting (in relatie tot waterveiligheid) van een grensoverschrijdend landschap onderzocht.
- wordt, om waterveiligheid ook voor de lange termijn te borgen, vanuit het principe van Water en Bodem Sturend, onderzocht wat en hoe het beschikbare instrumentarium van de overheden kan worden ingezet en voor het onderdeel waterveiligheid, te concretiseren.
- zijn er wateradviesteams opgericht die de komende tijd in 8 pilot-gebieden starten om het waterbewustzijn onder de inwoners te vergroten en ze zo zelfredzaam als mogelijk te maken.
- is daarnaast de website wachtnietopwater.nl gelanceerd, die tijdens het hoogwater van januari 2024 zijn toegevoegde waarde al heeft bewezen. Hier zijn ook de draaiboeken voor erfgoed en monumenten te vinden, welke door de sector erg positief zijn ontvangen.

Governance

Ten aanzien van de governance van ruimtelijke adaptatie zijn (tussen)resultaten behaald, zoals een systematiek voor het concretiseren van doelen op meerdere niveaus, structurele financiering en de inrichting van regionale monitor klimaatadaptatie.